

Jernej Šček

RAZMIŠLJANJE O VSEH NAS

Življenje se je spet pognalo

Sprašujem se, ali je uvodnik Rasti primeren prostor za objavo žalostnih misli o današnji svetovni politični in ekonomski situaciji, da ne rečem življenjski starosti. Ne, ni primeren!

Kamor se obrnemo, lahko slišimo o plazovih negotovanja, ki se v dolino pekla zlivajo z vseh pobočij, naj si bo to z utemeljnimi ali niti od daleč umestnimi argumenti, naj si bo to v Sloveniji ali Italiji, na področju socialnega in vsakdanjega življenja ali visokoletečih volilnih konfrontacij. Škoda le, da gledamo, poslušamo, a nič ne vidimo in slišimo! Po drugi strani (naj nas ne preseneča še tretja, četrta, peta in n-ta stran) pa je videz popolnega sistema utrdil zavest vseh nas, da je vse OK. In res se večina ne sprašujemo o golem preživetju, lahko si ustvarimo prijetno, srečno in atraktivno življenje, začinjeno z veliko izkušnjami, spoznanji in s smehom. A na nas samih je odgovornost, da minljivo pikantnim začimbam vmesimo še trajno kakovostne sestavine na podlagi vrednot, (samo- in drugo-) spoznavanja, zanimanja, kritičnosti in širokoglednosti ter predvsem polne Dobrega. Dobrega, kot je dober sveže pečeni kruh. Žal je predrag, da bi se mu množično privadili, je pa zato slajši!

Ob jesenskem padanju listov in krajšanju dnevov, ob pričetku vseh možnih sezon se nas veliko ozira nazaj, v komaj pretekla lenarjenja in poležavanja, a krogotok sveta nas bo kmalu spet pripeljal tja, drugam in še dlje. Presenetil nas bo, nepredstavljivo presenetil in kmalu zatem spet pripeljal na isto. Vsak od nas je glavni igralec svoje usode, mora zato spoštljivo in skromno spoznavati svoje življenje ter le tako dobiti pot do prave kuhinje, kuhinje, v kateri bomo lahko vsi, čisto vsi povedali svoje, se naklepetali, drugič krajše pokramljali ali preprosto poslušali in se učili! Učili komunikacije, ki bi presegla 150 karakterjev SMS sporočila. Tako v globini kot, roko na srce, dolžini...

»JESEN NA SATURNU« (MATEJ SUSIČ, 2007).

So za Vas, ops, nas, te misli pretežke, prezapletene, predolge, nerazločne, preblablajevske? Ne. Verjamem v to, da smo tudi mladi zmožni enakovrednega in enakopravnega, seveda pa ne istega komuniciranja z ostalimi družbenimi skupinami. Seveda pa bo vsakdo najlažje spregovoril o svojem področju zanimanja. Ni važno, ali je to astronomska postfizika, zgodovina srednjega veka, urjenje mišic, polaganje ploščic in nadstreškov ali debata o Mozartovem življenju, vsaka specifična tematika ima isto kakovostno težo, med njimi ni razlik. Prav v tem pa je čar življenja: v raznolikosti znotraj podobnosti in v podobnosti znotraj raznolikosti...

Jernej Šček

O bveščamo Vas, da poteka v teh dneh okupacija slovenskih višjih srednjih šol v Trstu z namenom, da bi se uprli reformi italijanskega šolstva, ki po mnenju dijakov kaže znatno poslabšati kvaliteto izobraževanja na šolah v Italiji. Menimo, da je bil dogodek zgolj skromno obravnavan v slovenskih medijih, zato Vam posredujemo več informacij, saj smo prepričani, da je stanje slovenskih šol za državno mejo stvar, ki se ne

foto KROMA

34 italijanske ustave. Iz tega lahko sklepamo, da ne predstavlja omenjena reforma na-

dijakom določene pravice, ki so si jih s časom priborili (npr. pravica do volitev svojih predstavnikov v zavodskem svetu

ZASEDBA SLOVENSkih VIŠJIH SREDNJIH ŠOL V TRSTU

in dijaški konzultii). Toda posledice te reforme naj bi bile negativne tudi za precejšnje število učnega in neučnega osebja šol, saj letemu grozi možnost odpovedi. Gre torej za po našem mnenju nepojmljivo reformo, ki bi preusmerila sistem šolanja v negativno

O bjavljamo tiskovno sporočilo, ki so ga na naše uredništvo poslali dijaki slovenskih višjih srednjih šol v Trstu; ti so se odločili, da v znak protesta proti načrtovani reformi šolskega sistema v Italiji zasedejo svoje šole.

tiče le manjšine pač pa tudi matične države. Pa dec mej je pripomogel k dejstvu, da se evropske države vse bolj združujejo in se torej članice Unije morajo prilagajati evropskim standardom, nova italijanska reforma pa ni v skladu z le-timi. Poleg tega je reforma že sama na sebi protustavna, saj določene točke niso v skladu s členoma 33 in

predovanja, temveč nazadovanje v italijanskem šolanju.

Novi minister za šolstvo spošt. Mariastella Gelmini je v sklopu ekonomskega načrta Italije, ki

želi zapolniti vrzeli denarne krize, podpisala odlok na podlagi katerega naj bi okrnili do 8 milijard finančnih sredstev namenjenih šolam. Poleg navedene spremembe predvideva reforma še druge novosti v šolskem sistemu, s katerimi se dijaki prav tako ne strinja-

smer. Dijaki smo se iz navedenih razlogov odločili za protest: začeli smo ga v ponedeljek, 20. oktobra, z zasedbo šole. Naj še pojasnimo, da nam zasedba ne pomeni 'zabavo' in boljšo alternativo pouku, gre za premišljen poseg, s katerim lahko dijaki izrazimo svoje mnenje in upamo, da nam bo kdo prisluhnil.

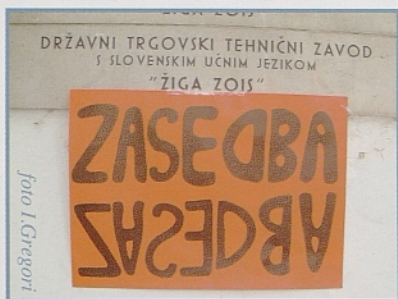

foto I.Gregori

foto I.Gregori

foto KROMA

MMPZ »TRST«: SLOVENCIM SMO ZASTOPALI TRST V RIMU

MMPZ deluje že vrsto let. Zbor sestavljajo mladi iz vseh koncev tržaške pokrajine in združuje veliko število višješolskih dijakov in univerzitetnih študentov v skupnem navdušenju za petje in veselo družbo. Vodi ga Aleksandra Pertot.

MMPZ »Trst« se je pod pokroviteljstvom liceja Franceta Prešerna konec septembra odpravil v Rim. Ta slovenski tržaški zbor je bil povabljen, da uradno predstavlja tržaško pokrajino na sprejemu pri predsedniku republike na Kvirinalu na proslavi ob začetku novega šolskega leta.

No, napovedovanje, nastopi različnih skupin in posameznikov, predvsem pa govor predsednika Napolitana v okviru praznično okrašenega kvirinalskega dvorišča so ustvarili razmisleka vredno podobo italijanske kulture in politike, opaziti pa je bilo tudi odtenke njene nacionalistične preteklosti. Kaj to pomeni?

Kar smo udeleženci na tej proslavi najprej ugotovili, je, da italijanska mladina pred kamerali popolnoma ponori. Pozdravi kot »ciao mamma!«, navdušeno mahanje, skakanje, smeh so se vzdigovali vse okoli nas vsakič, ko nas je čudežna kamera preletela. Mogoče je za zamejce bolj običajno, da se vidijo na lokalnih poročilih, v kaki športni ali kulturni rubriki... A odzivi mladih na prisotnost televizije le še potrjujejo, da smo zaradi nje zaslepljeni pred realnostjo in izgublamo dostojanstvo in pokončnost.

Sama proslava je bila po mojem mnenju zelo zanimiva. Vse okoli nas so se veličastno zlivale barve italijanske trobojnice. Napovedovalec je bil Fabrizio Frizzi. Vrstili so se najrazličnejši nastopi, od pevskih in plesnih vse tja do dolgovernih govorov. Na žalost je bila publika zelo ne-

mirna zaradi kamer, tako da sem težko sledila dogajanju na odru. Ves »kulturni« program, skupaj z nekoliko monotonim govorom predsednika republike, ki ga pa že po nekaj stavkih nisem več dohajala, je pustil priokus vnaprej pripravljene, rutinsko zaigrane gledališke predstave, namenjene temu, da se javno pokažeta odličnost in organiziranost italijanskega šolstva in stvarnosti. Predsednik nam je ob koncu svojega govora, kot pravi starešina, zatrdil, da nas noče preveč dolgočasiti in naj se še naprej zabavamo v nadaljevanju proslave. Vsebinsko zelo bogat prispevek s prepričljivim zaključkom, ki se je nepozabno vtisnil v moj spomin? Ne, inscenacija je bila vseprisotna kot pravo bistvo proslave. Napovedani »sprejem« pri predsedniku je v dejanskem prevodu v realnost postal pravcati televizijski »show«.

Mislím, da je zdrava kritičnost, ki jo lahko začutimo v takih situacijah, precej odvisna od tega, da smo Slovenci v Italiji nekakšni kameleoni, ki se lahko najdemo na dveh različnih zornih kotih in hkrati predstavljamo in ocenjujemo oba. Pozitivno v vsej zgodbi pa je, da smo prav mi Slovenci zastopali Trst.

Ko smo naslednjega dne nastopali v Formii s slovenskima pesmima »Pojemo« in »Jurjevanje«, smo pri publikí, ki ni razumela besedila, vsekakor vzbudili val navdušenja. Mislím, da predvsem zaradi eksotičnega vriskanja naših fantov ob živahnem kolu. Napovedovalka je bila radovedna, nas spraševala, o čem pojemo, kateri je naš jezik, o našem mestu, o zahtevnosti samih pesmi. Skratka, doživeli smo prijazen in poučen kulturni stik s predstavniki drugih italijanskih dežel, ki se razlikujejo med seboj kot kocke mozaika.

Petje je lahko neverjetna vez v zboru, a tudi most z drugimi. To je stara resnica, ki še vedno velja. Ne glede na to, da smo prenočevali (ali ponočevali...) v hotelu ob prelepi peščení plaži, med palmami, ki so tako značilne za južne pokrajine, mislím, da je bil ta izlet za vse nas pomemben predvsem kot priznanje kvalitete slovenske pesmi, ki ima v mladih lepo bodočnost. Take izkušnje so zelo koristne, zabavne in dobrodošle, saj nam dajejo možnost, da opazujemo dogajanje, ljudi in kraje, ki so daleč od nas in našega vsakdana, a vendar imajo nekaj skupnega z nami v naši skupni državi, zato je dobro, da se z njimi seznanjamo.

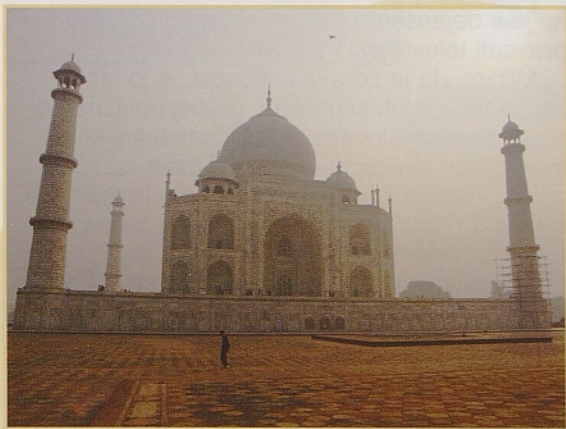

»Nekje sredi toplega julija sva s sestro pristali v Delhiju. Šok že ob prvem stiku s to deželo. Delhi me je prestrašil. Počutila sem se kot tujka. Mogoče je bilo prezgodaj, da bi ga uspela

razumeti. Tam sva šli na vlak in na poti v Kalkuto obiskali še Agro in Varanasi. V Varanasi prihajajo ljudje zavestno umirat. So namreč brez denarja. Le čakajo, da se jih kdo usmili in jim daruje denar za les. Gre za

ritual: namakajo se v Gangesu, nato pa jih zažgejo na grmadi. Ne jočejo se. To je prese-netljivo. Ne jočejo se; veseli so, ker je pokojna oseba delala dobro in si je s tem prislužila ponovno in boljše rojstvo. V Agri pa Taj Mahal. Toliko opevani Taj Mahal. In res je vreden vseh časti. Tako veličasten v vsej svoji belini. Kot da bi vsemu dajal nek smisel,

Indijski otroci in znameniti Taj Mahal;
spodaj: belo mesto Udaipur.
(foto Matej Susič)

okvir. Nato pa sva končno prispeli v Kalkuto. Pravzaprav sva se odpeljali malce izven, v Madjangram, kjer sva bili na prostovoljnem delu. Vsak dan sva se zbujali ob štirih zjutraj, ker sva že ob šestih začeli delo na postaji. Sprejemali smo otroke od dveh mesecev, ki si jih je mama preprosto izrgala iz naročja in nam jih zaupala, pa tja do osemnajstih let. Otroke smo umivali v javnih koritih ... bili so tako majhni in podhranjeni ... razkužili smo jim praske in naredili, kar smo mogli, včasih pa so bili res hudo bolni. Z njimi smo pisali in risali, kolikor se je seveda dalo ... Dali smo jim malico. Le banano in riževe ploščice, pa so se jih vseeno tako zelo razveselili. Delovali sva v čudoviti skupini. Včasih smo bili med kosilom že prosti, tako da smo se imeli možnost sprehajati po mestu ali celo odpotovati na krajši izlet. V Kalkuti smo odkrivali neverjetno raznolikost. Predvsem bistvene razlike med revnimi in bogatimi, čeprav je sama nisem imela možnosti res občutiti. Vozili smo se

z vsemi možnimi prevoznimi sredstvi, z rikšoji, s taksiji in v prenatrpanih avtobusih. Odpeljali sva se tudi do morja južno od Kalkute, v Puri, v neko ribiško naselje. Tam so nas ljudje vabili domov. In ne ker bi hoteli denar, kljub veliki revščini. Seveda so se našega prispevka razveselili, a od nas niso nikdar nič zahtevali. To delajo pač za svojo dobro karmo, zato da bi se v prihodnjem življenju reinkarnirali v boljše bitje. To spiritualno prepričanje je globoko zasidrano v njihovem mišljenju.

Pred nami je bil še zadnji teden prostovoljnega dela. O prostovoljnem delu je težko razlagati, če ga ne doživiš. O tistem zavedanju, da ne boš rešil Indije ne Kalkute in niti tistih otrok, ki bodo še naprej beračili na cestah. A imaš vseeno občutek, da delaš dobro. Da nekaj narediš iz sebe.

In po tem sva se znašli spet sami. Po Kalkuti sva se spet odpravili na pot. Jaipur. Tukaj sva srečali človeka, ki nama je kljub delu v trgovini namenil cele tri dneve; vozil naju je okoli, nama vse urejal in naredil. »Mi imamo ure, oni imajo čas«. To je Indija. To mesto mi je sicer ostalo v spominu le zaradi tega. Nasploh so me v Indiji bolj prevzeli ljudje in delno narava kakor mesta.

PROST DELU V

Pričeva

Že spet moramo iz omar povleči tople puloverje in šale, zaprašene knjige in dnevnik ... z njimi pa seveda tudi stres in hitenje. Kako je to mogoče, ko pa smo pravkar začeli uživati svobodo in poležavati na plaži?! Pa vendar ... Še kar nekaj časa bo minilo, preden se bo spet

V Jodhpurju živijo ljudje v skladu z naravo. Peljali sva se v Bishnoi Village, kjer se je nekoč tristo protestnikov postavilo pred drevesa, v »

«upanju, da jih ne bi posekali, a se gozdarji niso zmenili zanje in jih posekali skupaj z drevesi. V glasu vodiča, ki nam je govoril, se je tedaj dalo čutiti žalost, saj je šlo za neprijetno poglavje indijske zgodovine, ko so se humanitarnim in kulturnim načelom nekako zamajala tla pod nogami. V tej divji soteski smo odkrivali kaste, od kaste lončarjev do kaste tistih, ki tkejo preproge.

»Prinilo poletje s svojo vihravo živahnostjo in nas popeljalo kam daleč, v eksotične kraje in peščene plaže, na počitnice ali pa ... na prostovoljno delo v Indijo. O tej nevsakdanji in zahtevni izkušnji smo se pogovorili s Tjašo Nanut, ki je bila julija letos nekaj tednov v Indiji, kjer je delala z otroki.

Še vedno je namreč, ponekod več, drugje manj, zasidrana razporeditev po kastah.

Svojo pot sva nadaljevali v Pushkar, eno najbolj svetih indijskih mest s svojim svetim jezerom. Žal se medve nisva uspeli povsem poglobiti v spiritualno dimenzijo, in sva pač jezero videli le kot navadno jezero.

V Jaisalmerju na meji s Pakistanom sva s kamelami spali v puščavi ... in še zdaj ne morem verjeti, kako so mi bile tam zvezde blizu ...

In še Jaipur, »indijske Benetke«, zadnja postojanka pred končnim poletom iz Delhija domov.

Ali bi ponovila podobno izkušnjo? Mogoče ne sedaj, saj moraš za prostovoljno delo imeti ogromno energije, sama pa sem bila že po dveh tednih izmučena. Ko si pa malo opomorem, seveda, nedvomno. Pa čeprav bom v ta

velik mozaik prispevala le kamenček.

Poleg te čudovite idilične slike o Indiji, kjer je berač pripravljen deliti svoj kos kruha, da ne bo sam srečen, pač pa da bosta srečna v dveh, so me seveda presenetile tudi bizarne in pretresljive podobe države. Največji šok je bil higiena. Te kulture sploh nimajo. Vse mečejo na tla. Nekoč so to umazanijo pojedle krave, zdaj pa se je pojavila plastika. In verjemite, da se stvar kopiči. Treba bi bilo spremeniti mentaliteto. A kaj ko ni sploh košev za smeti!! V mesecu dni, sva videli samo dva. Eden od njih pa je bil na letališču!! Drugega pa sva od začudenja slikali! Ko na vlaku vprašaš, kam lahko vržeš plastično steklenico, se odgovor glasi »Skozi okno«. Tako pač, milijarda ljudi meče plastične steklenice skozi okno ...

Hrana je bila drugo problematično poglavje; vse je tako zelo pikantno. ... Ko sva imeli možnost izbire, je bilo še znosno, ko pa so te prijazni ljudje dobrosrčno pogostili, se nama niso obetali prijetni časi...

In fotografije!! Vsi so naju slikali in se želeli slikati z nama. Moški, ženske, otroci, družine ... vsi. Mogoče so prvič videli belce. Skratka ... bili sva prava atrakcija!

Gre za različčen svet. Ob vrnitvi domov sem pogrešala njihove nasmeh. In njihov »Vzemi si čas«. Na začetku se me je to mišljenje o času še nekako držalo, zdaj pa me počasi že mineva. Tukaj si težko vzamemo čas za druge, če res ni sila nujno. Žal se tega delčka njihove kulture ne da neposredno prinesiti k nam. A vseeno ... vzemimo si čas zase in za druge! Pa čeprav to pomeni čakati dvajset ur na vlak!«

Levo: hiša v Rajasthanu.

Spodaj: hinduistični tempelj. (foto Matej Susič)

Prodajalka v Jaisalmeru. (foto Matej Susič)

MEDNARODNI

Manjšinska problematika na izmenj

Tudi letos se je v Gradišču (Burgenland) v Avstriji odvijal festival Dan mladine, ki ga organizirajo gradiščanski Hrvati z namenom združevanja hrvaške mladine na tem območju.

Festival poteka kar tri dni in vključuje kulturne in politične pobude, aktivnosti za najmlajše

ter koncerte znanih hrvaških skupin. Vsako leto se Dan mladine odvija v drugi vasi, letos je stekel v Filežu. Organizator pobude Hrvatski akademski klub (HAK) povezuje gradiščansko-hrvaške študente in se zaveza predvsem za podpiranje, ohranjanje in nadaljnji razvoj gradiščansko-hrvaškega jezika, identitete in kulture predvsem v Avstriji, a tudi na Madžarskem in v Slovaški.

V HAK-u so si domislili, da bi v sklopu Dneva mladine organizirali še posebno izmenjavo, imenovano **YANA** (you are not alone). Potekala je en teden in se zaključila z Dnevom mladine. HAK-ovci so povabili v Veliki Borištof številne člane manjšinskih organizacij v Evropi, ki so združene v YEN-u (Youth of European

Nationalities). Tedna smo se udeležili tudi člani MOSP-a in imeli tako priložnost se medsebojno spoznati, si izmenjati mnenja in odkriti kulturno ter politično udejstovanje drugih manjšin. ▶▶

V sklopu Dneva mladine gradiščanskih Hrvatov se je letos odvijala izmenjava YANA (foto Mirjam Malalan).

ZBOROVSKI SEMINAR VOICES

Lužiškosrbska mladinska organizacija »Pawk« je od 11. do 18. avgusta v Budyšinu, v vzhodni Nemčiji, priredila mednarodni zborovski seminar »**Voices of Europe**«. Projekt pripravlja evropska mladinska organizacija YEN, srečanje pa vsako leto gosti druga evropska manjšina.

V pestrem tednu so pri tem projektu sodelovale mladinske organizacije pripadnikov raznih evropskih manjšin, ki so včlanjene v YEN. Udeleženci so drug drugega učili pesmi lastnega kraja. Na pevskem seminarju »Voices of Europe« so bili prisotni tudi štirje člani mednarodnega krožka društva Mosp iz Trsta, ki so zastopali slovensko manjšino v Italiji. Med tednom je mešani pevski zbor pripadnikov raznih evropskih manjšin pod vodstvom dirigenta Petra Shannona iz Irske pripravil enourni program, s

katerim je imel dva koncerta. Prvi je bil na vrsti v petek, 15. avgusta, v cerkvi Sv. Mikhaela v Budyšinu, drugi pa v nedeljo, 17. avgusta, na prireditvenem prostoru lužiškosrbskega prazni- ▶▶

Na tej strani: tradicionalne narodne noše Lužiških Srbov (foto M. Susič).

Na sredi: mesto Budyšin (foto M. Susič).

Na desni: udeleženci seminarja Voices of Europe.

KROŽEK PO EVROPI

ANA

« Štiri dni so potekale različne delavnice, ki so spodbudile vse prisotne k razmišljanju o lastnih manjšinskih problematikah ter o težavah, ki so skupne vsem manjšinam in nas zato tesno povezujejo. Med najbolj aktualnimi težavami, ki se pojavljajo med manjšinami, so izpadli problem motivacije mladih k sodelovanju v društvih, problem primanjkovalja kontaktov med večino in manjšino, problem soočanja s t. i. novimi manjšinami oz. novimi priseljenci ter problem financiranja manjšinskih pobud in informiranja medijev. Pri diskusiji smo se posluževali Walt Disneyeve metode: najprej smo debatirali s sanjarskimi očmi, za tem pa analizirali probleme z realnejšega vidika in nazadnje s kritičnimi očmi.

V naslednjih dneh smo obiskali okolico in šli na izlet s posebnimi bicikli, ki se peljejo po pravih tračnicah.

Po tako pestrem tednu je končno prišel vikend in z njim tudi Dan mladine. Večeri so nas pozitivno presenetili, predvsem zaradi številne prisotnosti mladih in prijetnega vzdušja.

Tako so še zandnji dnevi minili v plesu, zabavi, petju in, zakaj pa ne, tudi ob kozarčku pristnega gradiščanskega vina.

Exchange YANA nas je spodbudil k nadaljnjemu srečevanju, saj smo se zavedeli, da nas pravzaprav veliko stvari združuje in s skupnimi močmi, idejami in pobudami lahko vendarle nekaj naredimo za skupno boljšo bodočnost.

V naslednjih tednih se bo odvijal Youth Leader Seminar na Poljskem, katerega se žal MOSP-ovci ne bodo udeležili. Januarja pa je na programu tradicionalni Snow exchange v Švici. Vidimo se!

Mirjam Malalan, Veronika in Jana Pegan

OF EUROPE

« ka »Dny Młodżiny« na podeželju v Räckelwitzu. Zbor je sodeloval pri sveti maši v okviru tega praznika.

Poleg predstavnikov Lužiških Srbov so se pevskega tedna udeležili še manjšinski zastopniki iz južne Frizije in poljske dežele Pomoranja, kjer živijo Kašubi. Številni so bili tudi pripadniki mladinskih krožkov nemške narodnostne skupnosti iz Rusije in Madžarske. Organizatorji mednarodnega pevskega projekta »Voices of Europe« so poskrbeli še za številne razvedrilne skupinske igre in za športna srečanja. Na družabnih srečanjih so udeleženci spoznali druge manjšine in navezali stike z novimi prijatelji.

Erik Kuret

UNIVERZE V SLOVENIJI IN ITALIJI

Na primeru Kopra in Trsta

V naših krajih imamo poleg tržaške univerze tudi novonastale slovenske univerze. Tako univerza v Kopru kot v Novi Gorici in Sežani spadajo pod okrilje Univerze na Primorskem.

Vse več slovenskih študentov iz tržaške pokrajine se odloča za Slovenijo. Zakaj? Kakšna je razlika v storitvah slovenskih in italijanskih univerz poleg te, da se predavanja odvijajo v drugačnem jeziku? Odgovor na ta vprašanja je vreden premisleka, saj vsi dobro vemo, da se stanje šolstva v naši državi nenehno slabša, Slovenija pa lahko postane zanimiva alternativa tovrstni situaciji.

Prvo, kar moramo storiti, da se lahko sploh vpišemo na tržaško univerzo, so obiski tajništva. Pred tem se postavimo v dolgo vrsto čakajočih. Kmalu ugotovimo, da je treba izpolniti never-

jetno število obrazcev; če hočemo dobiti denarne olajšave, imamo kar dvakrat toliko dela. Vzemimo primer pogosto pojavljajočega se Kraševca, bolj ali manj prikrajšanega za take olajšave, saj je lastnik dragocenih gmajn, zaradi česar ga zakon uvršča v nekakšno kategorijo »veleposestnikov«, ki seveda naj ne bi potrebovala denarne pomoči.

V Sloveniji vsega tega ni. Vpisi potekajo elektronsko, z domačega računalnika, in vsa birokracija se konča v desetih minutah, ko pošljemo izpolnjeni vpisni list. Poleg tega je univerzitetni študij zastoj in v vse skupaj, kar moramo plačati, je okoli petdeset evrov vpisnine.

A kaj je šele s samim študijem? V Kopru se urniki, ki so zapisani v programu, spoštujejo do pičice natančno. Profesorji vestno opravljajo svoje učne dolžnosti in morajo biti korektno na razpolago študentom, saj ni tako, da jih nihče ne bi kontroliral, kot se dogaja v nam dobro znani italijanski polanarhični džungli šolstva. Ne, profesorje v Sloveniji ocenjujejo študente in ob koncu leta vsak dobi s strani višjih položajev n glede na ocene študentov - pohvalo ali grajo, ki močno vpliva na njegove bodoče možnosti napredovanja v službi. Ni treba, da govorim o italijanskih profesorjih, o katerih obstaja žalostna, a resnična legenda, da pridejo, ko se jim zahoče...

Prednosti, ki se nam pokažejo na slovenskih univerzah, je še veliko. V Italiji stanejo obvezne knjige

celo premoženje, v Sloveniji so knjige na razpolago v knjižnicah, ves drugi učni material pa vsak študent zastoj dobi potom univerzitetne spletne strani. Študente v Sloveniji stalno podpira močna študentska organizacija, ki skrbi za to, da je vsakemu študentu na razpolago, istočasno pa skrbi tudi za kvaliteto vseh javnih uslug, ki so namenjene študentom (npr. boni za kosila, pomoč pri iskanju zaposlitve, poceni fotokopije...).

Tudi prehrana, ki je študentom na razpolago, je različna v obeh državah. V Sloveniji se dobijo poceni študentski boni (manj kot 2 evra), ki so uporabni v številnih dobrih gostilnah v okolici univerz. Študentski meni predvideva prvi, drugi obrok, solato in vodo, večkrat tudi sladico. Kvaliteta hrane, ki je namenjena študentom, je stalno pod strogim, skoraj pikolovskim nadzorom študentske organizacije. Kaj pa Trst? No, tu imamo študentsko menzo, ki niti od daleč ne skrbi za zdravo prehrano, a je vsekakor finančno dostopna vsem, ki imajo potrpljenje in pridno čakajo v (prevekrat) dolgi vrsti lačnih sovrstnikov. Škoda...

V svetu računalništva in interneta pa lahko ugotovimo, da so italijanske univerze na splošno močno zaostale za svetom. Mislim, da je prav ta pomanjkljivost najnevarnejša za bodoči napredek posameznika in njegove skupnosti v naši državi. Stara oprema, premajhno število računalnikov glede na število uporabnikov in precej pomanjkljiva računalniška izobrazba ustvarjajo hudo praznino v današnjih evropskih standardih, da ne govorimo o bodočnosti! Ni tako, da bi kot po starem vsakdo od nas lahko ostal omejen v svojem malem svetu, ki se itak spreminja. Italija pa je ponavadi polček, ki počasi leze za Evropo. Računalništvo in internetna mreža sta izjemno orodje, ki ga lahko uporabimo le, če vemo, kako ga uporabljati. To znanje pa bi morali dobiti prav v šoli.

No, po mojem mnenju, ki izvira iz osebne izkušnje, lahko s prepričanjem trdim, da trenutno slovenske univerze odpirajo širša obzorja v vseh smislih. Kot je zapisal avtor Gattoparda »Če hočemo, da vse ostane po starem, se mora vse spremeniti«, je bolje, da se tudi mi vključimo v svojo dobo in v njej sami vodimo svoje življenje, obstoj naše skupnosti in varujemo dobrobit vseh nas, saj smo mi mladi, ki imamo izobrazbo, vodilo bodočnosti. Mislim, da lahko v svetu univerze danes rečemo, da imamo srečo, da smo Slovenci!

Vida Forčič

Koprska in tržaška (spodaj) univerza.